

Holiness in Time and Space: Shabbos and the Mishkan

Mrs. Emma Katz, NILI Director

שמות ל"ה:ב'

שֵׁשֶׁת יָמִים תַּעֲשֶׂה מְלָאכָה וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי יִהְיֶה לָּכֶם קָדֹשׁ שַׁבַּת שַׁבְתּוֹן לַיהוָה כֹּל-הָעֹשֶׂה בּוֹ מְלָאכָה יוּמָת:

On six days work may be done, but on the seventh day you shall have a sabbath of complete rest, holy to יהוה; whoever does any work on it shall be put to death.

לֹא-תִבְעְרוּ אֵשׁ בְּכָל מִשְׁכַּתְיֶכֶם בַּיּוֹם הַשַּׁבָּת: {פ}

You shall kindle no fire throughout your settlements on the sabbath day.

ויקרא י"ט: ל'

אֶת-שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה:

You shall keep My sabbaths and venerate My sanctuary: I am Hashem

ויקרא כ"ז: ב'

אֶת-שַׁבְּתֹתַי תִּשְׁמְרוּ וּמִקְדָּשִׁי תִירָאוּ אֲנִי יְהוָה: {פ}

You shall keep My sabbaths and venerate My sanctuary, Mine, Hashem's

רש"י שם

ששת ימים. הקדים להם אזהרת שבת לצווי מלאכת המשכן, לומר שאינו דוחה את השבת (מכילתא):

He intentionally mentioned to them the prohibition in reference to the Sabbath before the command about the building of the Tabernacle in order to intimate that it does not set aside (supersede) the Sabbath (cf. Mekhilta d'Rabbi Yishmael 35:1:1).

ספורנו שם

כל העושה בו מלאכה יומת. אף על פי שהיא מלאכת מצוה:

and you may not violate the Sabbath even in order to complete the Tabernacle sooner, although the work on the Tabernacle is also a sacred task.

בן איש חי, דרשות, ויקהל ד'

וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' י"ל תיבת לכם וגם כפל הלשון שבת שבתון ונ"ל בס"ד ע"פ מ"ש בס"ד לעיל בפרשת כי תשא בפסוק אך את שבתותי תשמורו כי אות היא וכו' שהקב"ה בחסדו נתן שליטה לישראל גם בקדושת שבת שיהיו יכולים לעשות שבת חדש משעות החול ויהיה בהם קדושת שבת ורק אינו בקדושת שבת העקרי ממש וכנז"ל וז"ש **וביום השביעי יהיה לכם קודש כלומר יהיה לכם שליטה וכח בקדושה שלו לעשות מן שעות החול שבת קודש ועי"כ נמצא השבת הוא שתי חלוקות ושתי מדרגות והוא שבת שבתון ר"ל שבת של הקב"ה העקרי ושבתון שלכם הוא חלק התוספת שיהיה ג"כ לה':**

קדושת לוי, שמות, ויקהל ג'

וביום השביעי יהיה לכם קודש. על דרך חציו לה' וחציו לכם (פסחים סח:): ובשבת הלכם הוא גם כן לה'. זזה יהיה לכם קודש, הלכם יהיה גם כן קודש וקל להבין:

“but as far as the seventh day is concerned, it shall be holy for you;” it is to be understood as similar to what the sages said (*Pessachim* 68) concerning the festival days, which they view as 'חציו לה' לחם "half for G-d and half for you." On the Sabbath, even the לחם ("for you") is for G-d. "...it shall be holy for you," the *for you* is to be made holy.

מי השלוח, חלק א, ספר שמות, ויקהל א'

ויקהל משה וכו' ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת וכו' קחו מאתכם תרומה לה'. הענין הוא שנאמר שבת כאן קודם מלאכת המשכן, כי בבנין המשכן נתחברו כל ישראל בלבם מבלי שום התגאות אחד על חברו, כי בתחילה עשו כל חכם לב במלאכת המשכן כל אחד את עבודתו והראה לו כי עשו מלאכה נפלאה למאד, ואח"כ כאשר ראו החיבור שנתחבר יחד כל העבודה כל היריעות והקרשים, ראו כי כל אחד שייך לחבירו כאלו עשאו אדם אחד, והבינו כי כל מה שעשו לא היה בשכלם רק בסיעת הש"י ביד כל העושה במשכן, שיהיה אח"כ שלימות צורת הבנין, ואיך יוכל להתגאה אחד על חברו מאחר שלא עשה בשכלו רק בסיעת ה'. וכן בגמ' מגילה [ט.] במעשה דתלמי שכינס ע"ב זקנים והסכימו כלם לדעה אחת וכתבו לו כמה שינוים, ודמה כל אחד בלבו שעשה וכיון לחכמה עמוקה, אך כאשר ראו כי כלם כוונו לדעה אחת אז הבינו כי היה בסיעת ה'. ולזה נאמר פרשת שבת אצל מלאכת המשכן, כי עיקר התחברותם היתה ממצות שבת, כי שבת היא תוך כל המצות הנמצא בהם כוונה לש"ש וזה הכוונה נקראת שבת, וגם במלאכת המשכן שכל עבודתם היתה לכבוד שמים כדי שתשרה שכינה בישראל, ובזה נתחברו לבם כי השכינה לא היתה שורה אף כשנחסר יתד אחד, ולכן לא היו יכולים להתגאות אחד על חברו כלל, אף עושה הארון נגד עושה יתדות החצר כמאמר הגמ' (סוטה מ'). מה איכפת לך, מיני ומיניה יתקלס עלאה, וזהו ויקהל משה את כל עדת בני ישראל.

“And Moshe gathered together all the congregation of the children of Israel ... six days shall you do your work and the seventh day shall be for you a holy Shabbat ... take from yourselves an offering for God ...”
(Shemot, 35:1-5)

Why does the Torah mention Shabbat just before the work on the Mishkan (Tabernacle)? With the building of the Mishkan, all the hearts of Israel were united without anyone feeling superior to his fellow. At first, everyone possessing a heart of understanding performed his particular work on the Mishkan, and it was shown unto him that he had done wondrous work. Then afterwards, when they saw how all the disparate elements fit perfectly together, every curtain and board, and every element perfectly suited every other one as if it was the work of one man, they thus understood that all that they had done was only a product of their intellect out of the assistance of God to every one who

contributed to the Mishkan, producing afterwards the perfection of the structure. So how then could one feel superior over another when all that was done was only with the help of God?

Similarly we find in the Gemara *Megillah* (9a), “It happened with Ptolemy [king of Egypt, 285–246 BCE], that he brought together seventy-two sages of Israel, and asked them all separately, ‘translate the Torah of your teacher Moshe.’ They all answered in exactly the same way [without consulting with each other, ‘E-lohim created in the beginning’],” each one in his heart intended towards the deepest of wisdom. Then when they saw that they were all of the same opinion then they understood that it came about through the assistance of God. This is why the Torah mentions Shabbat immediately before the work of the Mishkan, for the principle of their union was from the mitzvah of Shabbat, for Shabbat is included in all the *mitzvot* when one has the intention that they are for the sake of Heaven. This intention is called Shabbat. So too, with the work on the Mishkan, all their work was intended for the glory of Heaven in order that the *Shechina* (Divine presence) would have a dwelling place in Israel. For this reason they united together, for if so much as a nail were missing the *Shechina* would not rest in the Mishkan. Therefore no one could in any way feel superior to another, even the one who made the ark to the one the tent-spikes of the courtyard, for, as it says in the Gemara (*Sotah*, 40a), “what does it matter, both this and this serve to exult the Highest.” This is “and Moshe gathered together all the congregation of the children of Israel.”